



Kosteloze borgsteller beter beschermd

Sinds 1 december is de wet met betrekking tot de kosteloze borgtocht (dd. 3 juni 2007, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 27 juni 2007) van kracht. Bedoeling van deze wet is mensen die zich kosteloos borg stellen beter te informeren en te beschermen. Een en ander kadert in de strijd tegen de overmatige schuldenlast. Concreet werd er in het Burgerlijk Wetboek een nieuw hoofdstuk toegevoegd, nl. Hoofdstuk V, over de kosteloze borgtocht (artikels 2043bis tot 2043octies).

Wanneer treedt de nieuwe wet in werking?

Deze wet treedt in werking op 1 december 2007 en is enkel van toepassing op de nieuwe borgtochtovereenkomsten die na deze datum worden afgesloten.

Waarop heeft de nieuwe wet betrekking?

De wet is van toepassing op een kosteloze borgtocht, zijnde "de handeling waarmee een natuurlijke persoon kosteloos een hoofdschuld verzekert ten gunste van een schuldeiser".

Dit maakt dat:

- alleen natuurlijke personen beschermd worden, dus geen rechtspersonen.
- het moet gaan om een borgstelling ten gunste van een schuldeiser, wat betekent dat laatstgenoemde iemand moet zijn die optreedt in het kader van handels- of beroepsactiviteiten. Een borgstelling ten gunste van een particuliere schuldeiser valt dus niet onder de nieuwe wet.
- de schuldenaar zowel een natuurlijke persoon als een rechtspersoon kan zijn.
- de aard van de verbintenis waarvoor iemand zich borg stelt, niet van belang is.
- de borgstelling kosteloos moet zijn: de borgsteller mag geen enkel economisch voordeel realiseren uit de borgstelling. Dit zal op case-by-case-basis beoordeeld worden. De bewijslast op dit vlak ligt bij de schuldeiser.

Welke beschermingsregels zijn van toepassing?

De nieuwe wet voert een aantal bijkomende beschermingsregels in op het vlak van de kosteloze borg.

- De borgtochtovereenkomst moet schriftelijk en in een apart document (los van de hoofdovereenkomst) opgenomen worden. Als aan deze voorwaarde niet voldaan is, dan is de borgstelling nietig. Dit document moet informatie bevatten over de duur van de overeenkomst en het maximale bedrag van de schuld. Deze lijst van verplichte vermeldingen kan nog verder uitgebreid worden bij KB.
- De duur van de hoofdverplichting moet expliciet vermeld worden in de borgtochtovereenkomst. De borgstelling wordt zo expliciet verbonden aan een welbepaalde hoofdverbintenis. Als de gewaarborgde hoofdverplichting voor onbepaalde duur afgesloten werd, dan mag de duur van de borgtochtovereenkomst niet langer zijn dan vijf jaar.
- In de borgtochtovereenkomst dient het maximale bedrag van de schuld waarvoor de borgsteller zich verbindt, uitdrukkelijk vermeld te worden. Bovendien moet de borgsteller met de hand de volgende passage schrijven: "door me borg te stellen voor ... voor de som beperkt tot ... (in cijfers) als dekking van de betaling van de hoofdsom en interesten voor een duur van ..., verbind ik me ertoe aan de schuldeiser van ... de verschuldigde sommen terug te betalen op mijn goederen en inkomsten, indien, en in de mate dat, ... er niet zelf aan heeft voldaan". Een borgstelling voor alle schulden van een schuldenaar is dan ook niet langer mogelijk. Als er niet aan deze voorwaarde voldaan wordt, dan is de borgstelling nietig. De omvang van de verplichtingen van de borg is overigens beperkt tot de totale som die vermeld wordt in de borgtochtovereenkomst. Te betalen interesten mogen niet hoger liggen dan 50 procent van de hoofdsom. Als dit plafond aan interesten overschreden wordt, is de volledige borgstelling nietig.
- Het bedrag van de borgstelling moet in overeenstemming zijn met de terugbetalingsmogelijkheden van de borgsteller. De terugbetalingscapaciteit moet beoordeeld worden in het licht van de roerende en onroerende goederen en inkomsten van de borgsteller. De rechter zal dit geval per geval beoordelen. Als er een borgtocht afgesloten wordt waarvan het bedrag kennelijk niet in verhouding staat tot de terugbetalingsmogelijkheden van de borg, dan is de borgstelling nietig.

- Wanneer de gewaarborgde overeenkomst door de (hoofd) schuldenaar normaal en regelmatig verloopt, dan moet de schuldeiser de borgsteller daarover minstens eenmaal per jaar informeren. Bij wanprestatie door de (hoofd)schuldenaar, moet elke ingebrekestelling tot betaling die door de schuldeiser wordt verstuurd naar de (hoofd)schuldenaar, gelijktijdig en in dezelfde vorm ook verstuurd worden naar de borgsteller. Bij gebrek daaraan kan de schuldeiser zich niet beroepen op de toename van de schuld, en dat vanaf de datum waarop hij in gebreke blijft.
- De verbintenissen van de erfgenamen van een borgsteller op het vlak van de borgtocht zijn beperkt tot het erfdeel dat aan elk van hen toekomt.

Door de nieuwe wet op de kosteloze borgstelling worden ouders en vrienden die borg staan beter beschermd. Dit maakt dat deze waarborg voor heel wat banken minder "waarde" krijgt. Bovendien kent de kosteloze borgstelling heel wat administratieve verplichtingen en bestaat het risico op nietigverklaring als de wettelijke verplichtingen niet nageleefd worden. De kans is dus groot dat banken eerder zakelijke waarborgen (blokkeren van bijvoorbeeld waardepapieren) zullen vragen in plaats van kosteloze borgstellingen.